

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W RZESZOWIE W ROKU 2004

WPROWADZENIE

Zadania i zakres działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (zwanego dalej Funduszem) określa przede wszystkim ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z póź. zm.) oraz statut Funduszu nadany przez Zarządu Województwa Podkarpackiego (uchwała z dnia 8 marca 2002r. Nr 297/3221/02).

Podstawową działalnością Funduszu jest finansowanie zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi. Działalność ta w 2004r. prowadzona była w oparciu o przyjęte w roku 2003 i w miarę potrzeb aktualizowane kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu oraz zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji przez Fundusz. Podstawą działalności w roku 2004 były również plan działalności i finansowy Funduszu oraz lista przedsięwzięć priorytetowych.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH

Rada Nadzorcza

W roku 2004 Rada Nadzorcza Funduszu pracowała w 10 osobowym składzie pod przewodnictwem Pana Piotra Komornickiego. Odbyła 12 posiedzeń, na których podjęła 263 uchwały. Większość z nich dotyczyła przyznania pomocy finansowej na realizację zadań ochrony środowiska. Ogółem Rada rozpatrzyła 155 wniosków Zarządu o udzielanie pomocy finansowej, podejmując 138 decyzji o przyznaniu pożyczki oraz 17 o przyznaniu dotacji. Łączna pomoc finansowa przyznana decyzjami Rady Nadzorczej w 2004r. wyniosła 73.073.189,5 zł, a jej struktura przedstawiała się następująco: pożyczki 67.846.596 zł (92,8%), dotacje 5.226.593,5 zł (7,2%) i była zbliżona do struktury pomocy w roku poprzednim. Ponadto Rada Nadzorcza rozpatrzyła 68 spraw związanych z umorzeniem części pożyczek podejmując 52 decyzje o umorzeniu i 16 o odmowie umorzenia części pożyczek. Łączna wysokość umorzeń w roku 2004 wyniosła 2.340,1 tys zł,

W marcu 2004r. Rada Nadzorcza przyjęła sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za 2003r. oraz dokonała podziału zysku.

Plan finansowy i plan działalności Funduszu na rok 2004, przyjęte w dniu 1 grudnia 2003r. w oparciu o okresowe analizy wykonania oraz zgłaszane zapotrzebowanie na środki finansowe, były trzykrotnie aktualizowane. Ponadto dla zabezpieczenia środków na najpilniejsze zadania ochrony środowiska realizowane na terenie woj. podkarpackiego w roku ubiegłym, Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na zaciągnięcie pożyczki w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wysokości 20 mln zł.

W roku sprawozdawczym Rada Nadzorcza uchwaliła bardzo ważny dokument definiujący najważniejsze cele i zadania stojące przed Funduszem w najbliższych latach tj. „Strategię działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na lata 2005 – 2008”.

Okresowo Rada Nadzorcza analizowała działalność decyzyjną Zarządu w zakresie udzielanej pomocy, zapoznając się z informacjami Zarządu o podjętych decyzjach. Po zakończeniu każdego kwartału analizowała wykonanie planu finansowego pod kątem

przychodów i wydatków Funduszu. Weryfikowała zasady dofinansowania zadań z zakresu ochrony środowiska, szczególnie dofinansowywanych w formie dotacji. Ponadto podjęła 2 uchwały o anulowaniu pomocy przyznanej w 2003r. z uwagi na rezygnację wnioskodawców oraz 16 uchwał o dokonanie odstępstwa od obowiązujących zasad. Wyraziła zgodę na przystąpienie (objęcie udziałów) do Podkarpackiego Funduszu Poręczeń Kredytowych w Rzeszowie oraz zgodę na zbycie akcji Huty Stalowa Wola S.A. w Stalowej Woli i Zakładów Metalowych „Dezamet” S.A. w Nowej Dębie przejętych za wiarygodności z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska.

Zgodnie z delegacją ustawową, Rada Nadzorcza podjęła również decyzje dotyczące 2005 roku tj.: uchwaliła plan działalności Funduszu oraz zatwierdziła listę przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Rzeszowie na 2005 rok, przygotowaną w oparciu o zgłoszenia jednostek samorządowych, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawnych z terenu województwa podkarpackiego.

Zarząd

W 2004r. Zarząd Funduszu pracował w składzie: Prezes Zarządu Lesław Budzisz, Zastępcy Prezesa: Bogusław Płodzień, Kazimierz Nycz i Tadeusz Błaszczyszyn. Na przestrzeni roku Zarząd odbył 53 posiedzenia, na których podjął 279 uchwał. Problematyka posiedzeń i działań bieżących Zarządu obejmowała przede wszystkim sprawy związane z udzielaniem pomocy finansowej na zadania ochrony środowiska. Zarząd dokonywał wyboru przedsięwzięć do dofinansowania oraz zatwierdzał wnioski o pożyczki i dotacje, w ramach własnych kompetencji tj. do 100.000 zł, oceniał wnioski o umorzenie części pożyczek, analizował wyniki działalności kontrolnej wykorzystania przyznanej pomocy.

W związku z możliwościami jakie pojawiły się z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w zakresie realizacji zadań ochrony środowiska, Zarząd kilkakrotnie przedkładał Radzie Nadzorczej propozycje zmian zasad udzielania pomocy finansowej przez Fundusz. Najważniejsze z nich to przyznanie priorytetu dla zadań realizowanych przy udziale środków pomocowych niepodlegających zwrotowi, stworzenie możliwości przyznania pomocy finansowej na wykonanie opracowań i dokumentacji niezbędnych do pozyskania środków unijnych, a także możliwości udzielania pożyczek tzw. „pomostowych” na przedsięwzięcia finansowane ze środków Unii Europejskiej, w celu zapewnienia ciągłości finansowania tych zadań.

Bardzo ważnym elementem działalności Zarządu w 2004 roku było opracowanie projektu „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na lata 2005 – 2008” - dokumentu wytyczającego najważniejsze cele i kierunki działań Funduszu w najbliższym czasie.

Na bieżąco analizowano sytuację finansową Funduszu w zakresie przychodów, ponoszonych kosztów oraz udzielanej pomocy finansowej. Sporządzono sprawozdanie z działalności za 2003 rok oraz opracowano projekty planu działalności i listy przedsięwzięć priorytetowych na rok 2005. Aktualizowano listę przedsięwzięć rekomendowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności. Doskonalone były procedury rozpatrywania wniosków o pomoc finansową i realizacji umów oraz wzory wniosków o udzielenie pomocy ze środków Funduszu.

Przedmiotem działania Zarządu były też sprawy związane z rozwijaniem współpracy z jednostkami samorządowymi, głównymi beneficjentami środków Funduszu. Zarząd Funduszu aktywnie uczestniczył w konferencjach organizowanych przez Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, a także w licznych spotkaniach z samorządem lokalnym i jego organizacjami, przekazując informacje o możliwości pozyskiwania środków tak z Funduszu jak i ze środków Unii Europejskiej.

W 2004 r. Zarząd rozpatrzył ogółem 467 wniosków o udzielenie pomocy. Do dofinansowania wybrał 382 wnioski. W 132 przypadkach przed podjęciem ostatecznych decyzji Zarząd udzielił zapewnienia przyznania środków na realizację przedsięwzięć. W stosunku do 85 zadań Zarząd podjął decyzje o odmowie dofinansowania. Najwięcej odmów, podobnie jak w ubiegłych latach, miało miejsce w dziedzinie edukacji ekologicznej (z uwagi na bardzo dużą ilość zgłoszonych wniosków oraz ograniczone możliwości finansowe Funduszu a także nie spełnianie kryteriów wyboru przedsięwzięć do dofinansowania). Ponadto rozpatrzono i przekazano do decyzji Rady Nadzorczej 68 wniosków w sprawie umorzenia rat pożyczek.

Zgodnie ze swoimi kompetencjami Zarząd zatwierdził 228 wniosków, których jednostkowa wartość nie przekraczała kwoty 100.000 zł, w tym 37 wniosków o pożyczkę i 191 o dotację. W roku 2004 Zarząd zawarł 386 umów (przy czym 18 umów dot. wniosków rozpatrzonych w 2003r.), w tym 180 pożyczkowych i 206 dotacyjnych. Ogólna kwota zawartych umów wyniosła 80.585.781,20 zł.

Zgodnie z wymogiem ustawowym Zarząd przekazał do publikacji informacje o działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w 2003r. (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego Nr 58 poz. 629 z dnia 15 maja 2004r.).

W związku z dużym zapotrzebowaniem na pomoc finansową, szczególnie na realizację zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej (Program SAPARD), Zarząd wystąpił do Rady Nadzorczej z wnioskiem o zaciągnięcie pożyczki w Narodowym Funduszu dla wsparcia zadań ochrony środowiska realizowanych na Podkarpaciu.

Rada Nadzorcza i Zarząd Funduszu wypełniały swoje funkcje przy pomocy Biura Funduszu, sprawującego techniczno-organizacyjną obsługę organów Funduszu. Organizacja Biura w Rzeszowie oraz Przedstawicielstw Zamiejscowych w Krośnie, Przemyślu i Tarnobrzegu na przestrzeni roku nie uległa zmianie. W celu usprawnienia pracy zakupiony i wdrożony został program informatyczny „System Zarządzania dla WFOŚiGW w Rzeszowie” wraz z serwerem bazy danych SQL oraz dokonana została częściowa wymiana sprzętu komputerowego. Zmieniono koncepcję gospodarki samochodami, co skutkowało przekazaniem dwóch samochodów służbowych dla realizacji celów kontrolnych: 1-go do Przedstawicielstwa w Przemyślu, 2-go do Działu Wniosków i Kontroli Realizacji Umów w Rzeszowie. W oparciu o wstępną, szczegółową analizę kosztów funkcjonowania Biura i Przedstawicielstw Zamiejscowych w roku 2004, Zarząd na posiedzeniu w dniu 28 grudnia 2004r. przyjął kierunki działań mające na celu ograniczenie kosztów działalności w roku następnym.

REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO

Realizacja przychodów

Przychody Funduszu w roku 2004 zaplanowano na kwotę 23.010,0 tys. zł (przychody osiągnięte w 2003r. wyniosły 22.592,6 tys. zł). Wysokość wpływów z tytułu opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska ustalono w oparciu o informację uzyskaną z Urzędu Marszałkowskiego, który pobiera opłaty i dokonuje ich redystrybucji. Przychody zaplanowane zostały na poziomie zbliżonym do wykonania za rok ubiegły. Niewielki wzrost przychodów zaplanowano w odsetkach od pożyczek, co ma związek z przyrostem udzielonych pożyczek i zakładaną stabilizacją stóp procentowych.

Zrealizowane za rok 2004 przychody wyniosły 21.611,8 tys. zł. co stanowiło 93,9 % planowanych kwot. Mniejsze od planowanych (o 2.074,1 tys. zł przy planowanych 18.000 tys. zł) były przychody z tytułu opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska.

Pozostałe przychody Funduszu były wyższe od zaplanowanych. Spłaty wszystkich pożyczek udzielonych przez Fundusz realizowane były terminowo. W roku 2004 nie zachodziła konieczność dokonywania odpisów aktualizacyjnych należności spowodowanych złą kondycją finansową pożyczkobiorców i nieterminową spłatą pożyczek.

Łączne przychody Funduszu w 2004 r. szczegółowo obrazuje poniższa tabela:

Tabela 1

(w tys. zł)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	WYKONANIE za 2003 r.	PLAN na 2004r.	WYKONANIE za 2004 r.	5:4 %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
I	STAN ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK ROKU	15 408,1	6 801,1	6 801,1	100,00
II	PRZYCHODY WFOŚiGW	22 592,6	23 010,0	21 611,8	93,90
1.	WPLATY ZA GOSP. KORZYSTANIE ZE ŚROD.	17 710,1	18 000,0	15 925,9	88,50
2.	WPLATY Z TYTUŁU KAR	251,2	125,0	136,5	109,20
3.	ZYSKI Z POSIAD. UDZIAŁÓW I AKCJI (DYWIDENDA)	3,4	125,0	126,2	101,00
4.	ODSETKI OD LOKAT, BONÓW I OPERACJI FINANSOWYCH	998,9	800,0	1 108,9	138,60
5.	ODSETKI OD POŻYCZEK	3 502,9	3 900,0	4 249,2	109,00
6.	INNE PRZYCHODY	126,1	60,0	65,1	108,50
III	WPLATY Z TYTUŁU ZWROTU POŻYCZEK	34 084,6	39 600,0	40 596,5	102,50
IV	POŻYCZKA W NFOŚiGW	16 000,0	20 000,0	20 000,0	100,00
V	PRZYCHODY RAZEM (II+III+IV)	72 677,2	82 610,0	82 208,3	99,50
VI	OGÓLEM (I+V)	88 085,3	89 411,1	89 009,4	99,60

Realizacja rozchodów

Zasadnicze wydatki Funduszu związane były z wykonywaniem zadań statutowych, tj. udzielaniem pomocy finansowej na realizację zadań ochrony środowiska. W 2004 roku wyniosła ona 81.668,0 tys. zł i była realizowana w formie pożyczek – 69.315,3 tys. zł, dotacji –10.012,6 tys. zł i umorzeń pożyczek – 2.340,1 tys. zł. Średnie oprocentowanie udzielonych pożyczek wyniosło 3,19%, w tym dla samorządów 3,11 % a dla podmiotów gospodarczych 4,66 %.

Fundusz wspierał zadania przede wszystkim w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony powierzchni ziemi, atmosfery i przyrody oraz edukacji ekologicznej. Rok 2004 był rokiem szczególnym pod względem wielkości wnioskowanej pomocy. Wsparcie wszystkich zgłoszonych zadań nie byłoby możliwe bez uzyskania dodatkowych środków. Wydatki w poszczególnych dziedzinach obrazuje tabela nr 2:

Tabela 2

(tys. zł)

L p.	WYSZCZEGÓLNIENI E	Wartość zawartych umów		Przekazane środki rok 2003		Przekazane środki rok 2004	
		rok 2003	rok 2004	dotacje	pożyczki	dotacje	pożyczki
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ochrona wód	54 501,4	55 774,9	820,8	50 886,7	739,7	54 097,9
2.	Gospodarka wodna	5 353,3	7 753,0	624,6	6 200,5	1 324,1	6 293,0
3.	Gospodarka odpadami i ochrona ziemi	6 286,2	4 320,1	354,0	1 640,2	988,8	5 644,8
4.	Ochrona atmosfery	5 598,8	4 573,7	1 873,2	8 940,4	1 670,0	3 279,6
5.	Ochrona przyrody	2 358,2	1 474,6	2 497,7	0,0	1 235,4	0,0
6.	Edukacja ekologiczna	764,0	1 001,9	701,5	0,0	1 068,7	0,0
7.	Nadzwyczajne zagrożenia	1 049,9	1 100,0	925,2	0,0	1 689,9	0,0
8.	Inne	1 183,9	1 445,8	1 634,7	0,0	1 296,0	0,0
	RAZEM	77 095,7	77 444,0	9 431,7	67 667,8	10 012,6	69 315,3

Wydatki związane z funkcjonowaniem Biura Funduszu i jego organów w okresie sprawozdawczym wyniosły 4.638,5 tys. zł i były o 26,4 tys. zł (0,6%) wyższe od planowanych. Zestawienie rozchodów w odniesieniu do planu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3

(w tys.
zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2003 r.	Plan na 2004 r.	Wykonanie w 2004 r.	5:4 %
1	2	3	4	5	6
I	POMOC FINANSOWA WFOŚiGW	79 428,7	75 586,0	81 668,0	108
I.1.	OCHRONA WÓD	51 707,5	52 700,0	54 837,6	104,1
I.2.	GOSPODARKA WODNA	6 825,1	8 000,0	7 617,1	95,2
I.3.	GOSPOD. ODPADAMI I OCHRONA ZIEMI	1 994,2	6 500,0	6 633,6	102,1
I.4.	OCHRONA ATMOSFERY	10 813,6	8 800,0	4 949,6	56,2
I.5.	OCHRONA PRZYRODY I ZALESIANIE	2 497,7	1 950,0	1 235,4	63,4
I.6.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	701,5	1 300,0	1 068,7	82,2
I.7.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	925,5	1 300,0	1 689,9	130,0
I.8.	POZOSTAŁE	1 634,7	1 486,0	1 296,0	87,2
I.9.	DOPLATY DO KREDYTÓW	0,0	0,0	0,0	0,0
I.10.	UMORZENIE RAT POŻYCZEK	2 328,9	2 850,0	2 340,1	82,1
II	POZOSTAŁE WYDATKI	4 373,5	7 442,1	7 072,7	95,0
II.1.	WYDATKI BIEŻĄCE	3 660,7	4 612,1	4 638,3	100,6
II.2.	INWESTYCJE	132,6	320,0	319,5	99,8
II.3.	WYDATKI NA ZAKUP UDZIAŁÓW	400,2	1 400,0	1 004,7	71,8
II.4.	SPLATA POŻYCZKI W NFOŚiGW	180,0	1 110,0	1 110,0	100,0
	ROZCHODY RAZEM (I + II)	83 802,2	83 028,1	88 740,7	106,9

Wynik finansowy

W okresie sprawozdawczym Fundusz osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 4.504,9 tys. zł, co stanowi 135,2 % planowanego wyniku finansowego (w 2003r. zysk wyniósł 7.098 tys. zł). Podstawowym czynnikiem obniżenia się zysku w stosunku do wykonania 2004 roku były niższe wpływy za gospodarcze korzystanie ze środowiska (o 1.784,2 tys. zł).

Szczegółowe dane dot. sytuacji finansowej Funduszu przedstawia załączone sprawozdanie finansowe składające się z:

- bilansu WFOSiGW w Rzeszowie na dzień 31 grudnia 2004r. (aktywa, pasywa),
- rachunek zysków i strat WFOSiGW w Rzeszowie za 2004r.,
- rachunku przepływów pieniężnych WFOSiGW w Rzeszowie za 2004r.,
- zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym WFOSiGW w Rzeszowie za 2004r.

EFEKTY RZECZOWO-EKOLOGICZNE DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU

Realizacja zadań statutowych prowadzona była w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz przytoczone na wstępie dokumenty uchwalone przez Radę Nadzorczą.

Ogółem w 2004r. Biuro Funduszu przyjęło do rozpatrzenia 499 wniosków o dofinansowanie zadań. Zarząd rozpatrzył 467 wniosków, ostateczną pomoc kierując na 382 zadania. Ogółem dofinansowaniem objęto w formie pożyczki 175 przedsięwzięć i w formie dotacji 207 zadań. Przyznane też zostały 4 nagrody za szczególne osiągnięcia na rzecz ochrony środowiska – po jednej dla gminy i powiatu oraz dwie dla zakładów komunalnych (jedna z nich została wypłacona w 2005r.).

Największą ilość środków przyznano na zadania z dziedziny ochrony wód. W 2004 roku kontynuowane było dofinansowanie przedsięwzięć z dziedziny ochrony wód i poprawy zaopatrzenia wsi w wodę realizowanych przez gminy w ramach przedakcesyjnego programu SAPARD. Wojewódzki Fundusz uruchomił – podobnie jak w roku poprzednim - program współfinansowania, który miał za zadanie uzupełnienie środków samorządów starających się o dotacje z SAPARDU. Dofinansowanie Funduszu odbywało się w dwojaki sposób – udzielane były zarówno pożyczki uzupełniające środki SAPARDU, jak i tzw. pożyczki pomostowe, mające na celu zapewnienie ciągłości finansowania inwestycji, zwracane po uzyskaniu środków z Unii Europejskiej.

W zakresie gospodarki wodnej Fundusz kontynuował udzielanie pomocy na zadania służące zaopatrzeniu w wodę, tj. stacje uzdatniania wody i sieci wodociągowe. Również tutaj współfinansowane były zadania dotowane przez program SAPARD.

Duża część złożonych wniosków dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony powietrza, choć udział pomocy finansowej w tej dziedzinie systematycznie maleje. Zadania te, polegające głównie na modernizacji kotłowni z równoczesną zamianą czynnika grzewczego z węgla na gaz, dofinansowywane były w formie pożyczek lub dotacji, przy czym wysokość dotacji ustalana była w oparciu o przyjęty program dotacyjny.

W dziedzinie ochrony przyrody w 2004 roku Fundusz dofinansowywał prace pielęgnacyjno-konserwacyjne na pojedynczych pomnikach przyrody oraz w całych zabytkowych zespołach parkowych i ogrodowych. W celu ochrony zagrożonych wyginięciem gatunków ichtiofauny przeprowadzone zostało w 2004r. zarybianie wód otwartych województwa. W ramach tej dziedziny dofinansowano również prace polegające na przystosowaniu samochodów ochotniczych straży pożarnych do funkcji gaśniczych, szczególnie przy pożarach obszarów leśnych, oraz zakupy takich samochodów. W niewielkim stopniu dofinansowano zalesienia gruntów porolnych realizowane na podstawie ustawy o lasach.

Działalność Funduszu w zakresie edukacji ekologicznej polegała głównie na dofinansowaniu akcji edukacyjnych, organizacji konkursów i rozwoju bazy edukacyjnej. Jak co roku ze środków Funduszu sfinansowany został zakup czasopism dla szkół ponadgimnazjalnych województwa.

Ponadto w 2004 roku został dofinansowany zakup i modernizacja sprzętu ratowniczego dla państwowej straży pożarnej, a w zakresie monitoringu regionalnego dofinansowano działalność Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

W roku sprawozdawczym Fundusz przeznaczał też środki na zadania z zakresu ochrony środowiska realizowane przez podmioty gospodarcze. Pomoc ta udzielana była przy zastosowaniu ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

W roku 2004 Fundusz zawarł 386 umów o realizacji pomocy. Udział Funduszu w realizowanych zadaniach stanowił średnio ok. 29,2% ich kosztów całkowitych.

Realizacja zadań wg poszczególnych dziedzin przedstawia się następująco:

1. Ochrona wód

Wojewódzki Fundusz kierował swe środki przede wszystkim na zadania z zakresu ochrony wód - budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę kanalizacji sanitarnych. W dziedzinie tej złożono 127 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 119, przyznając 112 pożyczek i 7 dotacji. Zawarte zostały 123 umowy (117 pożyczkowych, 6 dotacyjnych) na ogólną kwotę 55.774,9 tys. zł. Wyplacono łącznie 54.837,6 tys. zł (pożyczki – 54.097,9 tys. zł i dotacje – 739,7 tys. zł), z czego część dotyczyła umów zawartych w 2003r. Łączna wartość wypłaconej w tej dziedzinie pomocy przekracza 69,1% ogółu udzielonego przez Funduszu w 2004r. dofinansowania.

Tak duży udział pomocy finansowej w tej dziedzinie wynika z tego, iż podobnie, jak w 2003r., Fundusz wspomagał realizację zadań wykorzystujących przedakcesyjne środki programu SAPARD. Z przeznaczonych na ten cel środków gminy wykorzystano 30.306,0 tys. zł na realizację 76 zadań. Taka pomoc była możliwa dzięki zaciągnięciu przez WFOŚiGW w Rzeszowie pożyczki ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Efektem rzeczowym realizowanych w 2004 roku inwestycji jest budowa i oddanie na terenie woj. podkarpackiego 662,5 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości ponad 1.160,4 m³/d. Ponadto z zadań będących w trakcie realizacji oczekuje się uzyskania kolejnych 327,1 km kanalizacji oraz oczyszczalni o łącznej przepustowości 1.496,0 m³/dobę. Wybudowano łącznie 257 przepompowni sieciowych, z czego w zadaniach oddanych w 2004r. -107 przepompowni, zaś 150 dalszych oczekuje na oddanie w 2005r. Budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków realizowano w 12 obiektach, kończąc zadania i uzyskując efekty ekologiczne w 8 miejscowościach, zaś kanalizacji w 112 miejscowościach, uzyskując efekty ekologiczne w 68 zadaniach. Ścieki odprowadzone zostały zarówno do nowych, jak i już istniejących oczyszczalni - powodując efektywniejsze ich wykorzystanie.

2. Gospodarka wodna

W okresie sprawozdawczym rozpatrzono w tej dziedzinie ogółem 42 wnioski, z czego pozytywną decyzję uzyskało 35 wniosków. Zawartych zostało 35 umów na ogólną kwotę 7.753,0 tys. zł - 30 pożyczkowych i 5 dotacyjnych. Z tytułu zawartych w 2004r. umów wypłacono 7.617,1 tys. zł, z czego na pożyczki przypadło 6.293,0 tys. zł, na dotacje – 1.324,1 tys. zł. Łączna wartość zrealizowanej pomocy przekroczyła 9,6% ogółu udzielonego przez Funduszu w 2004r. dofinansowania. Dla 15 zadań współfinansowanych z Programem SAPARD udzielono pożyczek na kwotę 3.547,0 tys. zł.

Realizowane zadania dotyczyły przede wszystkim poprawy zaopatrzenia w wodę. Na zadania z zakresu poprawy zaopatrzenia w wodę udzielane były wyłącznie pożyczki. W okresie sprawozdawczym zrealizowano łącznie 22 zadania, 8 było w trakcie realizacji. Ponadto dofinansowano 2 zadania z zakresu ochrony powodziowej, polegające na remoncie i uszczelnianiu wałów.

Efekty uzyskane w tej dziedzinie z umów zawartych w 2004 roku to między innymi wybudowanie i oddanie stacji uzdatniania wody o łącznej wydajności dobowej ponad 1.256 m³, przygotowanie do oddania w 2005r. kolejnych obiektów o wydajności 2.880 m³/dobę, oraz wybudowanie ponad 219 km wodociągów wiejskich.

3. Ochrona powierzchni ziemi

W okresie sprawozdawczym pomoc Funduszu w zakresie ochrony powierzchni ziemi udzielana była przede wszystkim na programy selektywnej zbiórki odpadów. Złożono 24 wnioski, z czego decyzje pozytywne podjęto w 17 przypadkach. W okresie sprawozdawczym

zawarto 19 umów na łączną kwotę 4.320,1 tys. zł (11 pożyczkowych i 8 dotacyjnych). Ogółem na ochronę powierzchni ziemi wydatkowano 6.633,6 tys. zł, z tego na dotacje wydatkowano kwotę 988,8 tys. zł, zaś na pożyczki 5.644,8 tys. zł. Wielkość udzielonej pomocy w tej dziedzinie stanowi 8,4 % wszystkich wydatkowanych środków.

W wyniku realizacji tych przedsięwzięć uzyskano w 2004r. 43.364 m³ nowej pojemności składowisk o łącznej powierzchni 1,64 ha (składowisko odpadów w Jaworniku Niebyleckim). Realizowana inwestycja w Kozodrzy – budowa kwatery Nr 8 przyniesie efekt ekologiczny w postaci zwiększenia pojemności składowiska o 152.000 m³.

4. Ochrona atmosfery

Większość zadań realizowanych w tej dziedzinie dotyczyła likwidacji niskiej emisji poprzez modernizację kotłowni połączoną z zamianą czynnika grzewczego z węgla na gaz lub olej opałowy. W 2004r. złożono zostało 84 wnioski, z czego po rozpatrzeniu, pozytywne decyzje podjęte zostały w 80 przypadkach. Zawarto 81 umów na łączną kwotę 4.573,7 tys. zł (25 pożyczkowych, 56 dotacyjnych). Ogółem, w 2004 roku w tej dziedzinie wypłacono 4.949,6 tys. zł (pożyczki – 3.279,6 tys. zł, dotacje – 1.670,0 tys. zł). Łączna kwota dofinansowania stanowi 6,2 % całości przekazanej pomocy finansowej.

Środki Funduszu przyczyniły się do modernizacji 77 kotłowni węglowych na opalane gazem, olejem opałowym i biomasą. W ramach modernizacji systemów ucieplownienia, dofinansowano 4 przedsięwzięcia polegające na realizacji sieci ciepłych pozwalających na likwidację tradycyjnego ogrzewania węglowego i zastąpienie go ogrzewaniem z miejskiej sieci ciepłej, przy czym trzy zadania uzyskały efekt ekologiczny w 2004r. Łączna długość sieci ciepłych wyniosła 1.164,4 m, zaś łączna moc zmodernizowanych źródeł ciepła ponad 22,5 MW.

Realizacja tych wszystkich zadań pozwoliła na ograniczenie w 2004r. emisji do atmosfery: pyłu o 175,6 Mg/rok, CO o 561,4 Mg/rok, CO₂ o 10.604,9 Mg/rok, SO₂ o 141,8 Mg/rok i NO_x o 17,3 Mg/rok. Na lata następne przewiduje się z umów zawartych w 2004r. uzyskanie dodatkowo efektu ekologicznego w postaci redukcji emisji pyłu o 21,5 Mg/rok, CO o 46,79 Mg/rok, CO₂ o 613,2 Mg/rok, SO₂ o 13,0 Mg/rok i NO_x o 0,8 Mg/rok.

5. Ochrona przyrody

W dziedzinie ochrony przyrody z pomocą środków WFOŚiGW w Rzeszowie realizowano w 2004r. zadania obejmujące prace pielęgnacyjne zabytkowych drzewostanów, zalesianie gruntów porolnych, zarybienie akwenów otwartych, a także dofinansowywano opracowywanie planów ochrony parków krajobrazowych. Ujęto tu także zadania polegające na przystosowaniu samochodów ochotniczych straży pożarnych do funkcji gaśniczych na terenach leśnych, oraz zakupy takich samochodów.

Z zakresu ochrony przyrody złożono 62 wnioski, z czego pozytywnie rozpatrzono 51 wniosków. W ciągu 2004r. zawarto 50 umów dotacji na ogólną kwotę 1.746,0 tys. zł. Z zawartych umów wypłacono (łącznie z wypłatami z umów z lat poprzednich) kwotę 1.235,4 tys. zł. Udzielone dofinansowanie stanowi 1,6% całości wypłaconej pomocy finansowej.

W wyniku realizacji przedsięwzięć w tej dziedzinie osiągnięto m. in. następujące efekty ekologiczne: zalesiono 41,2 ha gruntów porolnych, wykonano prace pielęgnacyjne zabytkowych drzewostanów w 11 parkach oraz zarybiono - poprzez Okręgowe Związki Wędkarskie - wody otwarte woj. podkarpackiego. W ramach doposażenia OSP dofinansowano zabudowę pożarniczą 14 samochodów OSP oraz zakup 7 samochodów pożarniczych.

6. Edukacja ekologiczna

W 2004r. Fundusz podobnie jak w latach poprzednich wspierał finansowo pojawiające się w tym zakresie inicjatywy. Pomoc udzielana była w oparciu o opracowany program uwzględniający m.in. ranking punktowy poszczególnych wniosków oraz sesyjność przyznawania pomocy finansowej. W tej dziedzinie złożono 141 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 69. Zawarto 70 umów dotacyjnych na łączną kwotę 1.001,9 tys. zł. Ogółem wypłacono (wraz z wypłatami z umów zawartych przed 2004 r.) 1.068,7 tys. zł. Pomoc w tej dziedzinie stanowiła 1,3% całości udzielonej pomocy.

Główne kierunki dofinansowania w 2004r. to m.in. organizowanie akcji upowszechniających wiedzę ekologiczną, konkursów i olimpiad oraz rozwój szeroko rozumianej bazy edukacyjnej. Ponadto Fundusz dofinansował wydawanie publikacji o charakterze ekologicznym, organizowanie seminariów i konferencji oraz zakup czasopism i publikacji o charakterze ekologicznym.

7. Pozostałe zadania

W ramach pozostałych zadań realizowane były m.in. przedsięwzięcia z zakresu monitoringu środowiska, zapobiegania i likwidacji skutków poważnych awarii oraz modernizacji sprzętu rolniczego do stosowania środków ochrony roślin. W dziedzinie tej złożono 16 wniosków. Pomocy udzielono na realizację 11 zadań. Łączna wartość zawartych umów wyniosła 2.545,8 tys. zł, zaś wypłacone środki wyniosły 2.985,9 tys. zł.

W zakresie monitoringu, środki Funduszu przyznane w formie dotacji przeznaczone zostały na wykonanie pomiarów i badań stanu środowiska w sieci regionalnej woj. podkarpackiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz rozwój bazy i zakup aparatury pomiarowej do badań wskaźników zanieczyszczeń środowiska. Zadanie to zrealizowano poprzez zawarcie 2 umów dotacyjnych z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska oraz 1 z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, na łączną kwotę 700 tys. zł

Wsparcie finansowe Funduszu w formie dotacji zostało przeznaczone na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych przystosowanych do ograniczania stref skażeń, a także do likwidacji zagrożeń dla środowiska spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne. W dziedzinie tej zawarta została 1 umowa na kwotę 1.100,0 tys. zł.

Realizowany był w dalszym ciągu pilotażowy program modernizacji sprzętu do ochrony roślin. Kwota pomocy na ten cel wyniosła podobnie jak w roku poprzednim 50 tys. złotych.

W celu kontynuacji zadania „Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska”, Fundusz przeznaczył dla Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie dotację w wysokości 220 tys. zł, a na wdrożenie „Wojewódzkiego Systemu Odpadowego” 120 tys. złotych.

Udzielono również dotacji w kwocie 160,2 tys. zł na sporządzenie programu ochrony powietrza dla miasta Przemyśla.

8. Działalność kontrolna

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ogółem 528 kontroli. Zadania kontrolne, analogicznie jak w latach ubiegłych, realizowane były na trzech etapach tj.: złożenia wniosku (wstępne), realizacji zadania (bieżące) oraz po zakończeniu zadania (końcowe). Działalność kontrolna miała na celu zdyscyplinowanie inwestorów oraz doskonalenie procesu inwestycyjnego we wszystkich jego fazach realizacji, a zwłaszcza przygotowaniu inwestycji i jej rozliczaniu oraz racjonalne wykorzystanie środków.

W roku 2004 przeprowadzonych zostało 189 kontroli wstępnych. Przedmiotem tych kontroli było badanie prawidłowości przedkładanych dokumentów oraz przygotowanie zadań do realizacji. Kontrole bieżące, których przeprowadzono ogółem 201, polegały na

monitorowaniu przebiegu realizacji zadań jak i dyscyplinowaniu inwestorów do ich realizacji zgodnie z ustalonym harmonogramem finansowo-rzeczowym. Kontroli końcowych, których celem było dokonanie oceny zrealizowania harmonogramu finansowo-rzeczowego oraz osiągnięcia zamierzonego efektu rzeczowego i ekologicznego przeprowadzono ogółem 138. Stwierdzone w trakcie kontroli drobne uchybienia zostały przez beneficjentów wyjaśnione bądź usunięte.

Oprócz kontroli prowadzonych w terenie, na bieżąco analizowano dokumenty rozliczeniowe kolejnych rat dotacji i pożyczek oraz rozliczeń końcowych inwestycji.

ROLA FUNDUSZU W PROCESIE POZYSKIWANIA ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Od kilku lat Fundusz aktywnie współuczestniczy we współfinansowaniu zadań ochrony środowiska realizowanych przy udziale środków niepodlegających zwrotowi pochodzących z Unii Europejskiej. Największe zaangażowanie w roku 2004 Fundusz wykazał przy realizacji programu przedakcesyjnego SAPARD oraz po 1 maja 2004r. wobec przedsięwzięć zgłaszanych do Funduszu Spójności.

Program SAPARD

Jeszcze w roku 2003 Fundusz uruchomił program współfinansowania, który miał za zadanie uzupełnienie środków samorządów starających się o dotacje z Programu SAPARD. W roku 2004r. kontynuował wspieranie zadań z zakresu ochrony wód, gospodarki wodnej i zagospodarowania odpadów dofinansowanych ze środków tego programu. Dodatkowo, w IV kwartale 2004r. oferta pożyczkowa Funduszu została poszerzona o krótkoterminowe pożyczki „pomostowe”. Łącznie z pożyczkami uzupełniającymi miały one pomóc gminom w bilansowaniu i bieżącym finansowaniu realizowanych zadań. Na przestrzeni IV kwartału 2004r. zawartych zostało 18 umów o pożyczki pomostowe na kwotę 10.817,6 tys. zł. Z liczby tej, 15 pożyczek udzielono na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków, 1 na budowę sieci wodociągowej i 2 na rozbudowę składowisk odpadów. W trakcie realizacji umów, z uwagi na przyspieszenie wypłat z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Agencji SAPARD), czterech wnioskodawców zrezygnowało z już przyznanej pomocy.

Poniższa tabela zawiera dane, obrazujące wielkość pomocy Funduszu dla zadań współfinansowanych z programu SAPARD.

Tabela 4

Lp.	Wyszczególnienie	Dotacje ogółem z programu SAPARD	Pożyczki z WFOŚiGW	% udziału pomocy WF do pomocy SAPARD
1.	Wielkość udzielonej pomocy ogółem	115 644 664,56	30 306 047,90	26,2%
	w tym:			
	a) poprawa zaopatrzenia wsi w wodę	10 729 614,76	3 547 030,00	33,1%
	b) kanalizacje i oczyszczalnie	101 466 704,40	25 438 084,59	25,1%
	c) gospodarka odpadami	3 448 345,40	941 670,00	27,3%
2.	Ilość wniosków dofinansowanych ogółem	116	76	65,5%
	w tym:			
	a) poprawa zaopatrzenia wsi w wodę	17	15	88,2%
	b) kanalizacje i oczyszczalnie	95	59	62,1%
	c) gospodarka odpadami	4	2	50,0%

Fundusz Spójności

Wojewódzkie fundusze, na mocy porozumienia zawartego w kwietniu 2003r. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pełnią rolę instytucji pośredniczącej III szczebla w procesie przygotowania przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności. Fundusz ten finansuje duże, o minimalnej wartości 10 mln EURO, projekty infrastrukturalne w zakresie środowiska i transportu w słabiej rozwiniętych krajach Unii Europejskiej. Takie działanie ma na celu zmniejszenie dysproporcji ekonomicznych i społecznych między poszczególnymi krajami Wspólnoty.

W stosunku do 2003r., kiedy to zgłoszonych było 11 projektów, w roku 2004 wpłynął w postaci projektu grupowego, jeden nowy projekt z dziedziny gospodarki wodno-ściekowej. Beneficjentami pomocy dla tego projektu są gminy powiatu kolbuszowskiego. Łącznie z terenu województwa podkarpackiego wpłynęło dotychczas 12 projektów. W trakcie roku sprawozdawczego dwóch wnioskodawców zrezygnowało z realizacji projektów zgłoszonych do dofinansowania. Powodem rezygnacji było uzyskanie środków na realizację zadań z funduszy strukturalnych.

W marcu 2004r. Minister Środowiska wskazał do przygotowania aplikacji projekt pn. „Program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Tarnobrzega” zgłoszony przez Miasto Tarnobrzeg. Na przygotowanie wymaganej dokumentacji Fundusz udzielił wsparcia finansowego zgodnie z obowiązującymi zasadami w formie dotacji w wysokości 164.700 zł. Wnioskodawca dołożył wszelkich starań w proces przygotowania projektu, czego dowodem jest fakt, że znalazł się on w pierwszej grupie projektów przekazanych w sierpniu 2004r. do Komisji Europejskiej. Decyzja o dofinansowaniu przedmiotowego projektu ze środków Funduszu Spójności na poziomie 81% kosztów kwalifikowanych została podjęta w grudniu 2004r.

Dobiegają końca prace nad przygotowaniem dokumentacji wymaganej przez Komisję Europejską dla projektu wodno-ściekowego zgłoszonego przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki z Jasła, wskazanego przez Ministra Środowiska w 2003r. W grudniu 2004r. Rada Nadzorcza Funduszu podjęła uchwałę o przyznaniu dotacji w wysokości 183.000 zł na dofinansowanie przedmiotowej dokumentacji.

Cztery kolejne projekty z listy wojewódzkiej oczekują na wskazanie.

W drugim półroczu ubiegłego roku znacznie wzrosło zainteresowanie pozyskaniem środków z Funduszu Spójności, czego przykładem są liczne spotkania organizowane przez samorządy, na które zapraszani są członkowie Zarządu oraz pracownicy odpowiedzialni za realizację programów pomocowych.

W IV kwartale 2004r. Naczelną Izby Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w zakresie przygotowanie administracji publicznej do korzystania ze środków Funduszu Spójności. W swoim wystąpieniu pokontrolnym z dnia 20 stycznia 2005r. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła przygotowanie WFOŚiGW w Rzeszowie do korzystania ze środków Funduszu Spójności, nie wydając żadnych zaleceń pokontrolnych.

ZAKOŃCZENIE

W 2004 roku Fundusz wspierał większość zadań z zakresu ochrony środowiska podejmowanych na terenie województwa podkarpackiego. Beneficjentami przyznanej pomocy, podobnie jak w latach ubiegłych były przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, do których skierowano ponad 90% środków finansowych. W okresie sprawozdawczym z pomocy Funduszu skorzystało 109 gmin i 11 powiatów. Łączna wartość umów zawartych w 2004r. przez gminy wyniosła 69.580,3 tys. zł, a przez powiaty 637,4 tys. zł.

W ramach pomocy publicznej dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą Fundusz udzielił 11 pożyczek, 3 dotacje oraz częściowo umorzył 9 pożyczek. Łączna wartość pomocy netto wyniosła 510.903,38 zł. Do dnia 30 kwietnia 2004r. Fundusz udzielał wsparcia finansowego w ramach pomocy horyzontalnej przeznaczonej na ochronę środowiska, a po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w formie pomocy de minimis.

Ilość zawartych umów w roku 2004 kształtowała się na poziomie roku poprzedniego, przy czym zmieniła się ich struktura; więcej zawarto umów pożyczkowych, mniej zaś umów dotacyjnych. O takiej strukturze zdecydowały m.in.: możliwości zaciągania krótkoterminowych pożyczek pomostowych dla zapewnienia ciągłości finansowania zadań dofinansowywanych w ramach Programu SAPARD, mniejsze zainteresowanie pomocą na realizację zadań ochrony atmosfery w ramach funkcjonującego programu dotacyjnego oraz zmiana zasad dofinansowywania zalesiania gruntów porolnych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Dodatkową możliwością wsparcia finansowego większości wnioskodawców starających się o pomoc w Funduszu, pomimo mniejszych przychodów, stworzyła pożyczka zaciągnięta w Narodowym Funduszu.